

Roczny plan pracy z historii dla klasy 4 szkoły podstawowej do programu nauczania „Wczoraj i dziś” (edycja 2020-2022)
Wymagania na poszczególne oceny

*Gwiazdką oznaczono tematy dodatkowe (nieobowiązkowe) z podstawy programowej

Temat lekcji	Zagadnienia	Wymagania na poszczególne oceny				
		dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
Rozdział 1. Z historią na Ty						
1. Historia – nauka o przeszłości	– historia jako nauka o przeszłości; – historia a baśnie i legendy; – efekty pracy historyków i archeologów; – źródła historyczne, ich przykłady oraz podział.	– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>współczesność, przeszłość, historia, legenda, baśń</i> ; – rozróżnia przeszłość od współczesności; – potrafi krótko scharakteryzować, czym zajmują się historycy.	– poprawnie posługuje się terminami: <i>archeologia, źródła historyczne</i> ; – rozróżnia pracę historyków i archeologów; – potrafi podać przykłady postaci legendarnych i historycznych; – wyjaśnia, czym są przyczyny i skutki; – dokonuje podstawowego podziału źródeł historycznych.	– wskazuje różne przykłady materialnych źródeł pisanych i niepisanych.	– omawia rolę źródeł historycznych w procesie poznawania dziejów.	– potrafi zaproponować podział źródeł pisanych bądź niepisanych na podkategorie; – ocenia wiarygodność różnego rodzaju źródeł pisanych.
2. Historia wokół nas	– znaczenie pamiątek rodzinnych; – drzewo genealogiczne – sposób przedstawienia historii rodziny; – „wielka” i „mała”	– przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminami: <i>ojczyzna, patriotyzm</i> ; – podaje przykłady pamiątek rodzinnych.	– poprawnie posługuje się terminami: <i>ród, drzewo genealogiczne</i> ; – przygotowuje drzewo genealogiczne najbliższej rodziny; – podaje przykłady postaw i zachowań	– poprawnie posługuje się terminem <i>tradycja</i> ; – podaje przykłady regionalnych tradycji.	– poprawnie posługuje się terminem <i>„mała ojczyzna”</i> ; – tworzy przewodnik po własnej miejscowości.	– wskazuje wybitne postaci w dziejach regionu.

	<p>ojczyzna; - patriotyzm jako miłość do ojczyzny; - sposoby wyrażania patriotyzmu; - „małe ojczyzny” i ich tradycje; - znaczenie terminów: <i>tradycja, drzewo genealogiczne, ojczyzna, mała ojczyzna, patriotyzm.</i></p>		<p>patriotycznych.</p>			
<p>3. Mieszkamy w Polsce</p>	<p>- państwo polskie i jego krainy historyczne; - mój region częścią Polski; - naród polski jako zbiorowość posługująca się tym samym językiem, mająca wspólną przeszłość i zamieszkująca to samo terytorium; - dziedzictwo narodowe; - polskie symbole narodowe; - polskie święta państwowe ; - znaczenie</p>	<p>- przy pomocy nauczyciela posługuje się terminem <i>symbole narodowe</i>; - wskazuje na mapie państwo polskie i jego granice.</p>	<p>- poprawnie posługuje się terminem <i>naród</i>; - przedstawia polskie symbole narodowe; - przedstawia najważniejsze święta państwowe; - wskazuje na mapie stolicę państwa.</p>	<p>- poprawnie posługuje się terminem <i>region</i>; - wskazuje na mapie główne krainy historyczne Polski oraz największe miasta; - przedstawia genezę najważniejszych świąt państwowych.</p>	<p>- poprawnie posługuje się terminem <i>Polonia</i>; - podaje przykłady dziedzictwa narodowego Polaków.</p>	<p>- omawia genezę polskich symboli narodowych; - tworzy przewodnik po własnym regionie.</p>

	terminów: <i>kraina historyczna, naród, symbole narodowe, Polonia.</i>					
4. Czas w historii	<ul style="list-style-type: none"> - chronologia i przedmiot jej badań; - oś czasu i sposób umieszczania na niej dat; - podstawowe określenia czasu historycznego (<i>data, okres p.n.e. i n.e., tysiąclecie, wiek</i>); - cyfry rzymskie oraz ich arabskie odpowiedniki; - epoki historyczne: starożytność, średniowiecze, nowożytność, współczesność oraz ich daty graniczne. 	<ul style="list-style-type: none"> - przy pomocy nauczyciela używa terminów chronologicznych: <i>tysiąclecie, wiek</i>; - umieszcza daty na osi czasu. 	<ul style="list-style-type: none"> - poprawnie posługuje się terminami: <i>chronologia, okres p.n.e. i n.e</i> - zamienia cyfry arabskie na rzymskie; - porządkuje fakty i umieszcza je w czasie. 	<ul style="list-style-type: none"> - poprawnie posługuje się terminami: <i>era, epoka historyczna</i>; - podaje cezury czasowe epok historycznych. 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia okoliczności ustanowienia roku 1 i podziału na dwie ery; - podaje przykłady innych rachub mierzenia czasu. 	<ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje główne epoki historyczne.
5. Obliczanie czasu w historii	<ul style="list-style-type: none"> - obliczanie upływu czasu między poszczególnymi wydarzeniami; - określanie, w którym wieku doszło do danego wydarzenia; - podział czasu na wieki i półwiecza. 	<ul style="list-style-type: none"> - przy pomocy nauczyciela określa, w którym wieku miało miejsce dane wydarzenie; - oblicza upływ czasu między wydarzeniami w ramach jednej ery. 	<ul style="list-style-type: none"> - poprawnie wskazuje wydarzenie wcześniejsze w czasach p.n.e; - oblicza upływ czasu między wydarzeniami w ramach obu er. 	<ul style="list-style-type: none"> - określa początek i koniec wieku; - poprawnie umiejscawia wydarzenia z obu er na osi czasu. 	<ul style="list-style-type: none"> - oblicza upływ czasu między wydarzeniami, w tym na przełomie obu er. 	<ul style="list-style-type: none"> - przyporządkowuje wydarzenia do epok historycznych.

6. Czytamy mapę i plan	<ul style="list-style-type: none"> - podobieństwa i różnice między mapą a planem; - znaczenie mapy w pracy historyka; - odczytywanie informacji z planu i mapy historycznej; - najstarsze mapy świata. 	<ul style="list-style-type: none"> - przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>mapa, plan</i>; - dostrzega różnice między mapą a planem. 	<ul style="list-style-type: none"> - poprawnie posługuje się terminami: <i>legenda, symbol</i>; - objaśnia symbole legendy mapy; - odczytuje z mapy podstawowe informacje. 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, czym jest kartografia; - przygotowuje proste plany miejscowe. 	<ul style="list-style-type: none"> - rozróżnia mapę geograficzną, polityczną, historyczną. 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia zasadę działania i rolę GPS-u we współczesnej lokalizacji przestrzennej.
Rozdział II: Od Piastów do Jagiellonów						
1. Mieszko I i chrzest Polski	<ul style="list-style-type: none"> - słowiańskie pochodzenie Polaków; - legendarne początki państwa polskiego; - księżę Mieszko I pierwszym historycznym władcą Polski; - małżeństwo Mieszka I z Dobrawą; - chrzest Mieszka I i jego znaczenie - znaczenie terminów: <i>plemię, Słowianie, Piastowie</i>. 	<ul style="list-style-type: none"> - przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>plemię, dynastia</i>; - wie, kto był pierwszym historycznym władcą Polski. 	<ul style="list-style-type: none"> - poprawnie posługuje się terminem <i>Piastowie</i>; - wyjaśnia pochodzenie nazwy „Polska”. 	<ul style="list-style-type: none"> - poprawnie posługuje się terminami: <i>Słowianie, poganin</i>; - zna wydarzenia związane z datą 966. 	<ul style="list-style-type: none"> - przytacza przykłady legend o początkach państwa polskiego; - wyjaśnia okoliczności zawarcia małżeństwa z Dobrawą oraz przyjęcia chrztu przez Mieszka; - przedstawia najważniejsze konsekwencje przyjęcia chrztu. 	<ul style="list-style-type: none"> - wskazuje na mapie rozmieszczenie plemion słowiańskich na ziemiach polskich; - charakteryzuje znaczenie przyjęcia chrześcijaństwa dla państwa polskiego.
2. Bolesław Chrobry -	<ul style="list-style-type: none"> - misja świętego Wojciecha u 	<ul style="list-style-type: none"> - przy pomocy nauczyciela 	<ul style="list-style-type: none"> - poprawnie posługuje się 	<ul style="list-style-type: none"> - poprawnie posługuje się terminami: 	<ul style="list-style-type: none"> - zna wydarzenia związane z datami: 	<ul style="list-style-type: none"> - ocenia skutki polityki

<p>pierwszy król Polski</p>	<p>Prusów; - zjazd gnieźnieński i pielgrzymka cesarza Ottona III; - wojny Bolesława Chrobrego z sąsiadami i przyłączenie nowych ziem; - koronacja Bolesława Chrobrego na króla Polski; - znaczenie terminów: <i>misja, relikwie, cesarz, arcybiskupstwo, biskupstwo, koronacja, gród, drużyna, wojowie.</i></p>	<p>posługuje się terminami: <i>cesarz, koronacja, wojowie;</i> - wie, kto był pierwszym królem Polski.</p>	<p>terminami: <i>relikwie, gród, drużyna;</i> - zna wydarzenia związane z datami: 1000, 1025; - charakteryzuje misję św. Wojciecha.</p>	<p><i>biskupstwo, arcybiskupstwo;</i> - przedstawia przyczyny i skutki zjazdu gnieźnieńskiego.</p>	<p>1002-1018; - wskazuje na mapie terytoria podbite przez Bolesława Chrobrego; - wyjaśnia znaczenie koronacji Bolesława Chrobrego.</p>	<p>wewnętrznej i zagranicznej Bolesława dla państwa polskiego.</p>
<p>*W średniowiecznym klasztorze</p>	<p>- zakony chrześcijańskie; - życie w klasztorze; - wpływ zakonów na rozwój średniowiecznego rolnictwa; - rola zakonów w rozwoju wiedzy i średniowiecznego piśmiennictwa; - najstarsze zakony na ziemiach polskich i ich</p>	<p>- przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>duchowieństwo, zakon, mnich, klasztor;</i> - opisuje podstawowe zajęcia duchowieństwa zakonnego w średniowieczu.</p>	<p>- podaje przykłady średniowiecznych zakonów; - opisuje życie wewnątrz klasztoru.</p>	<p>- wyjaśnia, w jaki sposób zakony przyczyniły się do rozwoju rolnictwa na ziemiach polskich.</p>	<p>- poprawnie posługuje się terminami: <i>reguła zakonna, skryptorium;</i> - charakteryzuje wkład duchowieństwa w średniowieczną kulturę.</p>	<p>- podaje przykłady współczesnych zakonów chrześcijańskich.</p>

	<p>znaczenie; - znaczenie terminów: <i>duchowieństwo, zakon, mnich, klasztor.</i></p>					
3. Polska Kazimierza Wielkiego	<p>- Kazimierz Wielki ostatnim królem z dynastii Piastów; - reformy Kazimierza Wielkiego; - zjazd monarchów w Krakowie - uczta u Wierzyńka; - umocnienie granic państwa (<i>Zastał Polskę drewnianą, a zostawił murowaną</i>); - utworzenie Akademii Krakowskiej; - znaczenie terminu: <i>żak, uniwersytet.</i></p>	<p>- przy pomocy nauczyciela posługuje się terminem: <i>uniwersytet, żak</i>; - wyjaśnia, dlaczego historycy nadali królowi Kazimierzowi przydomek „Wielki”.</p>	<p>- zna wydarzenia związane z datami: 1364, 1370; - wyjaśnia powiedzenie: <i>Zastał Polskę drewnianą, a zostawił murowaną.</i></p>	<p>- wymienia główne reformy Kazimierza Wielkiego; - wyjaśnia cele założenia oraz znaczenie utworzenia Akademii Krakowskiej; - wskazuje na mapie ziemie przyłączone do Polski za panowania Kazimierza Wielkiego.</p>	<p>- poprawnie posługuje się terminem <i>uczta u Wierzyńka</i>; - opisuje zjazd monarchów w Krakowie.</p>	<p>- porównuje politykę prowadzoną przez Bolesława Chrobrego i Kazimierza Wielkiego.</p>
*Rycerze i zamki	<p>- średniowieczni rycerze i ich rola; - funkcje i wygląd zamków; - od pazia do rycerza; - uzbrojenie rycerskie;</p>	<p>- przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>rycerz, fosa, kopia, zamek</i>; - opisuje wygląd średniowiecznego rycerza</p>	<p>- poprawnie posługuje się terminami: <i>pasowanie, paż, giermek</i>; - wyjaśnia, kto i w jaki sposób mógł zostać rycerzem.</p>	<p>- poprawnie posługuje się terminami: <i>herb, dziedziniec, zbrojownia, baszta</i>; - charakteryzuje kodeks rycerski.</p>	<p>- podaje przykłady zachowanych zamków średniowiecznych w Polsce i w regionie.</p>	<p>- przedstawia przykłady wzorców rycerskich utrwalonych w literaturze i legendach.</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - turnieje rycerskie; - kodeks rycerski; - znaczenie terminów: <i>rycerz, zamek, paż, giermek, pasowanie, herb, kopia, fosa.</i> 	i zamku.				
4. Jadwiga i Jagiełło - unia polsko-litewska	<ul style="list-style-type: none"> - objęcie władzy przez Jadwigę; - zasługi Jadwigi dla polskiej kultury, nauki i sztuki; - przyczyny zawarcia unii polsko-litewskiej w Krewie; - okoliczności objęcia władzy w Polsce przez Władysława Jagiełłę; - skutki zawarcia unii polsko-litewskiej; - zagrożenie ze strony Krzyżaków; - znaczenie terminów: <i>unia, Jagiellonowie.</i> 	<ul style="list-style-type: none"> - przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminem <i>Jagiellonowie;</i> - charakteryzuje postać <i>Jadwigi i Władysława Jagiełły.</i> 	<ul style="list-style-type: none"> - poprawnie posługuje się terminem <i>unia;</i> - zna wydarzenia związane z datą 1385; - wskazuje na mapie Królestwo Polskie oraz obszar Wielkiego Księstwa Litewskiego. 	<ul style="list-style-type: none"> - przedstawia okoliczności zawiazania unii polsko-litewskiej; - wymienia postanowienia unii w Krewie. 	<ul style="list-style-type: none"> - opisuje sytuację związaną z objęciem tronu polskiego po wygaśnięciu dynastii Piastów. 	<ul style="list-style-type: none"> - poprawnie posługuje się terminem <i>Andegawenowie;</i> - omawia zagrożenie ze strony zakonu krzyżackiego dla Polski i Litwy.
5. Zawisza Czarny i bitwa pod Grunwaldem	<ul style="list-style-type: none"> - postać Zawiszy Czarnego; - bitwa pod Grunwaldem i 	<ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje postać Zawiszy Czarnego. 	<ul style="list-style-type: none"> - zna wydarzenia związane z datą 1410; - wyjaśnia 	<ul style="list-style-type: none"> - przedstawia przyczyny wielkiej wojny z zakonem krzyżackim; 	<ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje postać Ulricha von Jungingena. 	<ul style="list-style-type: none"> - przedstawia skutki bitwy pod Grunwaldem oraz postanowienie

	biorący w niej udział rycerze.		powiedzenie: <i>polegać jak na Zawiszy.</i>	- opisuje przebieg bitwy pod Grunwaldem.		pokoju toruńskiego.
6. Mikołaj Kopernik - wielki astronom	- Mikołaj Kopernik i jego życie; - odkrycie Mikołaja Kopernika i powiedzenie <i>Wstrzymał Słońce i ruszył Ziemię</i> ; - dokonania Kopernika spoza dziedziny astronomii; - znaczenie terminu: <i>astronomia</i> .	- przy pomocy nauczyciela poprawnie postępuje się terminem <i>astronomia</i> ; - wie, kim był Mikołaj Kopernik.	- wyjaśnia powiedzenie: <i>wstrzymał Słońce i ruszył Ziemię</i> ;	- wie, gdzie urodził się Mikołaj Kopernik oraz gdzie znajduje się jego grób; - przedstawia poglądy na temat Ziemi i Układu Słonecznego przed odkryciem Kopernika.	- poprawnie postępuje się terminem: <i>teoria heliocentryczna</i> ; - przedstawia inne dokonania i zainteresowania Mikołaja Kopernika;	- wyjaśnia, dlaczego najważniejsze dzieło Kopernika zostało potępione przez Kościół.
Rozdział III: Wojny i upadek Rzeczypospolitej						
1. Jan Zamoyski i złoty wiek Polski	- złoty wiek Polski; - kariera polityczna i wojskowa Jana Zamoyskiego; - Zamość - miasto renesansowe; - znaczenie terminów: <i>szlachta, kanclerz, hetman</i> .	- przy pomocy nauczyciela poprawnie postępuje się terminem: <i>szlachta</i> ; - zna królów Polski: <i>Zygmunta I Starego, Zygmunta II Augusta i Stefana Batorego</i> .	- poprawnie postępuje się terminami: <i>kanclerz, hetman</i> ; - charakteryzuje postać i dokonania Jana Zamoyskiego.	- poprawnie postępuje się terminem <i>złoty wiek</i> ; - charakteryzuje zabudowę i układ Zamościa; - wskazuje na mapie Zamość.	- wyjaśnia słowa Zamoyskiego: <i>Takie będą Rzeczypospolite, jakie ich młodzieży chowanie</i> ;	- charakteryzuje Zamość, jako przykład miasta renesansowego.
2. XVII wiek - stulecie wojen	- potop szwedzki, rola Stefana Czarnieckiego; - obrona Jasnej Góry i rola przeora	- przy pomocy nauczyciela poprawnie postępuje się terminem <i>potop szwedzki</i> ; - wskazuje na mapie	- wskazuje na mapie sąsiadów Rzeczypospolitej; - zna wydarzenia związane z datami: 1655-1660, 1683;	- poprawnie postępuje się terminem: <i>wojna podjazdowa, odsiecz wiedeńska</i> ; - opisuje wygląd i uzbrojenie husarii;	- poprawnie postępuje się terminami: <i>husaria, wielki wezyr</i> ; - przedstawia przebieg potopu	- wymienia skutki wojen Rzeczypospolitej w XVII w.

	<p>Augustyna Kordeckiego; - król Jan III Sobieski i jego zwycięstwa nad Turkami; - rola husarii w polskich sukcesach militarnych; - znaczenie terminów: <i>potop szwedzki, husaria, wielki wezyr, odsiecz.</i></p>	<p>granice Rzeczypospolitej.</p>		<p>- zna postaci: Augustyn Kordecki, Stefan Czarniecki, Jan III Sobieski, oraz ich dokonania.</p>	<p>szwedzkiego i przełomowej obrony Jasnej Góry; - przedstawia przebieg odsieczy wiedeńskiej.</p>	
<p>*Czasy stanisławowskie</p>	<p>- ideały epoki oświecenia; - dokonania króla Stanisława Augusta Poniatowskiego; - ustanowienie Komisji Edukacji Narodowej i jej znaczenie; - kultura doby stanisławowskiej oraz jej przedstawiciele; - zabytki budownictwa i architektury polskiej 2 poł. XVIII w.; - znaczenie terminów: <i>Szkoła Rycerska, kadet,</i></p>	<p>- przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>obiady czwartkowe, Szkoła Rycerska, kadet.</i></p>	<p>- poprawnie posługuje się terminem <i>mecenas</i>; - wyjaśnia, dlaczego Dzień Edukacji Narodowej jest współcześnie obchodzony 14 października.</p>	<p>- wymienia zastugi króla Stanisława Augusta Poniatowskiego; - wyjaśnia, dlaczego oświecenie było nazywane „wiekiem rozumu”.</p>	<p>- przedstawia najwybitniejszych twórców doby stanisławowskiej oraz ich dokonania;</p>	<p>- wyjaśnia kontrowersje w ocenie panowania króla Stanisława Augusta Poniatowskiego.</p>

	<i>mecenas, obiady czwartkowe;</i>					
3. Tadeusz Kościuszko na czele powstania	<ul style="list-style-type: none"> - sytuacja Rzeczypospolitej w XVIII w.; - Konstytucja 3 maja; - rozbiory Rzeczypospolitej dokonane przez Rosję, Prusy i Austrię; - dowództwo Tadeusza Kościuszki w powstaniu w 1794 r.; - bitwa pod Racławicami i rola kosynierów; - klęska powstania i III rozbiór Rzeczypospolitej; - znaczenie terminów: <i>rozbiory, konstytucja, powstanie, kosynierzy</i> 	<ul style="list-style-type: none"> - przy pomocy nauczyciela poprawnie postępuje się terminami: <i>zaborcy, powstanie;</i> - wymienia państwa, które dokonały rozbiorów; - przedstawia cel powstania kościuszkowskiego. 	<ul style="list-style-type: none"> - poprawnie postępuje się terminami: <i>konstytucja, kosynierzy;</i> - zna wydarzenia związane z datami: 1772, 3 maja 1791 r., 1794, 1795; 	<ul style="list-style-type: none"> - przedstawia znaczenie uchwalenia Konstytucji 3 Maja; - charakteryzuje postać i dokonania Tadeusza Kościuszki. - opisuje przebieg powstania kościuszkowskiego. 	<ul style="list-style-type: none"> - przedstawia znaczenie uchwalenia Konstytucji 3 Maja; 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia czym był Uniwersał Połaniecki; - wskazuje na mapie rozbiory Polski; - wyjaśnia przyczyny kryzysu Rzeczypospolitej szlacheckiej;
4. Legiony Polskie i hymn narodowy	<ul style="list-style-type: none"> - losy Polaków po upadku Rzeczypospolitej; - Legiony Polskie we Włoszech i panujące w nich zasady; 	<ul style="list-style-type: none"> - przy pomocy nauczyciela poprawnie postępuje się terminem <i>hymn państwowy;</i> - zna imię i nazwisko autora hymnu 	<ul style="list-style-type: none"> - poprawnie postępuje się terminem <i>emigracja;</i> - przedstawia sytuację narodu polskiego po III 	<ul style="list-style-type: none"> - opisuje Legiony Polskie we Włoszech oraz panujące w nich zasady. 	<ul style="list-style-type: none"> - wie, kiedy <i>Mazurek Dąbrowskiego</i> został polskim hymnem narodowym; - wyjaśnia, dlaczego Polacy zaczęli tworzyć 	<ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje postać Napoleona Bonaparte; - wie, o jakich wydarzeniach mówią słowa Mazurka

	<ul style="list-style-type: none"> - generał Jan Henryk Dąbrowski i jego rola w stworzeniu Legionów Polskich; - Józef Wybicki – autor <i>Mazurka Dąbrowskiego</i>; - znaczenie słów <i>Mazurka Dąbrowskiego</i>; - <i>Mazurek Dąbrowskiego</i> hymnem Polski; - znaczenie terminów: <i>emigracja, hymn państwowy</i>. 	<p>państwowego;</p> <ul style="list-style-type: none"> - zna słowa hymnu Polski. 	<p>rozbiórce;</p> <ul style="list-style-type: none"> - zna wydarzenia związane z datą: 1797; - charakteryzuje postaci gen. Jana Henryka Dąbrowskiego i Józefa Wybickiego. 		<p>legiony polskie u boku Napoleona.</p>	<p>Dąbrowskiego.</p>
5. Romuald Traugutt i powstanie styczniowe	<ul style="list-style-type: none"> - branka i wybuch powstania styczniowego; - wojna partyzancka; - Romuald Traugutt dyktatorem powstania; - represje po upadku powstania styczniowego; - znaczenie terminów: <i>zabór rosyjski, działalność konspiracyjna, branka, wojna partyzancka</i>, 	<ul style="list-style-type: none"> - przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminami: <i>zabór rosyjski, Syberia</i>; - wyjaśnia, dlaczego Polacy zorganizowali powstanie. 	<ul style="list-style-type: none"> - poprawnie posługuje się terminami: <i>branka, dyktator</i>; - charakteryzuje postać Romualda Traugutta; - zna wydarzenia związane z datami: 1863–1864. 	<ul style="list-style-type: none"> - poprawnie posługuje się terminem <i>działalność konspiracyjna</i>; - wyjaśnia, dlaczego Polacy prowadzili działalność konspiracyjną. 	<ul style="list-style-type: none"> - poprawnie posługuje się terminami: <i>wojna partyzancka</i>; - opisuje charakter, przebieg i skutki powstania styczniowego. 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, dlaczego powstanie styczniowe upadło.

	<i>dyktator, Syberia.</i>					
6. Maria Skłodowska-Curie – polska noblistka	<ul style="list-style-type: none"> - edukacja Marii Skłodowskiej-Curie na ziemiach polskich; - tajne nauczanie i Latający Uniwersytet; - kariera naukowa Marii Skłodowskiej-Curie; - Nagrody Nobla przyznane Marii Skłodowskiej-Curie; - polscy nobliści; - znaczenie terminów: <i>tajne nauczanie, Nagroda Nobla, laureat.</i> 	<ul style="list-style-type: none"> - przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminami: <i>tajne nauczanie, laureat;</i> - wyjaśnia, dlaczego Maria Skłodowska-Curie musiała wyjechać do Francji. 	<ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje postać Marii Skłodowskiej-Curie; - wymienia, za jakie dokonania Maria Skłodowska-Curie otrzymała Nagrodę Nobla. 	<ul style="list-style-type: none"> - przedstawia dokonania M. Skłodowskiej-Curie i wyjaśnia, za co została uhonorowana Nagrodą Nobla . 	<ul style="list-style-type: none"> - poprawnie posługuje się terminami: <i>Nagroda Nobla, Uniwersytet Latający;</i> - wymienia innych polskich laureatów Nagrody Nobla. 	<ul style="list-style-type: none"> - opisuje działalność Marii Skłodowskiej-Curie podczas I wojny światowej.
Rozdział IV: Ku współczesnej Polsce						
1. Józef Piłsudski i niepodległa Polska	<ul style="list-style-type: none"> - wybuch I wojny światowej; - udział Legionów Polskich i Józefa Piłsudskiego w działaniach zbrojnych podczas I wojny światowej; - odzyskanie niepodległości przez Polskę; - Józef Piłsudski Naczelnikiem 	<ul style="list-style-type: none"> - przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminem: <i>I wojna światowa, II Rzeczpospolita;</i> - wskazuje na mapie obszar II RP; - wyjaśnia, dlaczego dzień 11 listopada został ogłoszony świętem państwowym. 	<ul style="list-style-type: none"> - poprawnie posługuje się terminem <i>Naczelnik Państwa;</i> - zna wydarzenia związane z datami: 1914-1918; 11 listopada 1918 r. 	<ul style="list-style-type: none"> - przedstawia udział Legionów Polskich w działaniach zbrojnych podczas I wojny światowej; - wyjaśnia rolę Józefa Piłsudskiego w odzyskaniu niepodległości i budowie państwa polskiego. 	<ul style="list-style-type: none"> - poprawnie posługuje się terminem <i>orlęta lwowskie;</i> - wymienia obszary, o które Polacy toczyli walki w latach 1918-1921 r. 	<ul style="list-style-type: none"> - opisuje przebieg walk o granice II Rzeczpospolitej.

	<p>Państwa; - walki o ustalenie granic II Rzeczypospolitej i Bitwa Warszawska; - Narodowe Święto Niepodległości; - znaczenie terminów: <i>I wojna światowa, II Rzeczpospolita, Naczelnik Państwa, orłęta lwowskie.</i></p>					
*Bitwa Warszawska	<p>- Rosja Sowiecka i komunizm; - wojna polsko-bolszewicka; - Bitwa Warszawska i jej legenda; - 15 sierpnia - Święto Wojska Polskiego.</p>	<p>- zna wydarzenie związane z datą: 15 sierpnia 1920 r.; - odpowiada, jaki był wynik Bitwy Warszawskiej; - wskazuje na mapie miejsce Bitwy Warszawskiej.</p>	<p>- poprawnie posługuje się terminami: <i>front, komunizm, bolszewicy</i>; - wyjaśnia, dlaczego 15 sierpnia obchodzone jest Święto Wojska Polskiego.</p>	<p>- omawia przebieg wojny polsko-bolszewickiej.</p>	<p>- wyjaśnia, jakie czynniki złożyły się na sukces wojsk polskich w wojnie z Rosją Sowiecką.</p>	<p>- poprawnie posługuje się terminem „<i>cud nad Wisłą</i>”; - charakteryzuje mit „<i>cudu nad Wisłą</i>”.</p>
2. Eugeniusz Kwiatkowski i budowa Gdyni	<p>- problemy odrodzonej Polski; - zasługi Eugeniusza Kwiatkowskiego na polu gospodarczym - budowa portu w Gdyni, Centralny Okręg Przemysłowy; - Gdynia polskim</p>	<p>- przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminami: <i>Wolne Miasto Gdańsk, bezrobocie</i>; - wskazuje na mapie Polski Gdynię.</p>	<p>- wyjaśnia, dlaczego Gdynia stała się polskim „oknem na świat”.</p>	<p>- opisuje trudności gospodarcze i ustrojowe w odbudowie państwa polskiego.</p>	<p>- charakteryzuje i wskazuje na mapie obszar Centralnego Okręgu Przemysłowego.</p>	<p>- poprawnie posługuje się terminami: <i>minister, eksport, import</i>.</p>

	<p>oknem na świat; - znaczenie terminów: <i>Wolne Miasto Gdańsk, bezrobocie, import, eksport, minister.</i></p>					
<p>3. Zośka, Alek i Rudy - bohaterscy harcerze</p>	<p>- wybuch II wojny światowej; - sytuacja społeczeństwa polskiego pod niemiecką okupacją; - Szare Szeregi (Zośka, Alek, Rudy); - akcja pod Arsenalem; - powstanie warszawskie jako wyraz patriotyzmu młodego pokolenia; - znaczenie terminów: <i>okupacja, Armia Krajowa, Szare Szeregi.</i></p>	<p>- przy pomocy nauczyciela poprawnie postępuje się terminem: <i>okupacja</i>; - zna wydarzenia związane z datą 1 września 1939 r.; - opisuje sytuację narodu polskiego pod niemiecką okupacją.</p>	<p>- poprawnie postępuje się terminami: <i>Armia Krajowa, Szare Szeregi</i>; - zna wydarzenia związane z datą 1 sierpnia 1944 r.; - charakteryzuje postaci Zośki, Alka i Rudego.</p>	<p>- wie, dlaczego wybuchło powstanie warszawskie; - opisuje najważniejsze akcje Szarych Szeregów, w tym akcję pod Arsenalem.</p>	<p>- poprawnie postępuje się terminami: <i>Związek Sowiecki, powstanie warszawskie</i>; - charakteryzuje działalność Polskiego Państwa Podziemnego.</p>	<p>- przedstawia przebieg powstania warszawskiego.</p>
<p>4. „Żołnierze niezłomni”</p>	<p>- przejęcie władzy w powojennej Polsce przez komunistów; - polityka komunistów wobec polskiego podziemia;</p>	<p>- przy pomocy nauczyciela poprawnie postępuje się terminem: <i>„żołnierze niezłomni”</i>; - opisuje politykę komunistów wobec</p>	<p>- poprawnie postępuje się terminem: <i>„żołnierze niezłomni”</i>; - rozwija skrót PRL;</p>	<p>- wyjaśnia, kto objął rządu w państwie polskim po zakończeniu II wojny światowej; - opisuje represje komunistów wobec zwolenników</p>	<p>- charakteryzuje postaci <i>Witolda Pileckiego</i> i <i>Danuty Siedzikówny</i>.</p>	<p>- wie, kiedy obchodzony jest Narodowy Dzień Pamięci „Żołnierzy Wyklętych”.</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - działalność wojenna i powojenna Witolda Pileckiego; - postawa Danuty Siedzikówny, ps. Inka - znaczenie terminów: <i>opozycja antykomunistyczna</i>, „<i>żołnierze niezłomni</i>”. 	ludności polskiej.		prawowitych władz polskich.		
5. Jan Paweł II – papież pielgrzym	<ul style="list-style-type: none"> - dzieciństwo i początek kapłaństwa Karola Wojtyły; - opozycyjna rola Kościoła w czasach komunizmu; - wybór Karola Wojtyły na papieża; - pielgrzymki papieża do ojczyzny (<i>Niech zstąpi Duch Twój i odnowi oblicze ziemi. Tej ziemi!</i>); - wsparcie Kościoła dla opozycji; - Jan Paweł II jako papież pielgrzym; - znaczenie terminów: <i>papież</i>, <i>teologia</i>, <i>pielgrzymka</i>, 	<ul style="list-style-type: none"> - przy pomocy nauczyciela poprawnie postępuje się terminem: <i>papież</i> - wie, kim był Karol Wojtyła; - podaje miasto, w którym urodził się Karol Wojtyła. 	<ul style="list-style-type: none"> - poprawnie postępuje się terminami: <i>papież</i>, <i>teologia</i>, <i>pielgrzymka</i>; - wymienia nazwy kontynentów, które odwiedził Jan Paweł II. 	<ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje rolę Kościoła katolickiego w czasach komunizmu; - charakteryzuje rolę papieża jako przywódcy Kościoła katolickiego oraz jako autorytetu moralnego dla chrześcijan. 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie słów Jana Pawła II: <i>Niech zstąpi Duch Twój i odnowi oblicze ziemi. Tej ziemi!</i>; - wyjaśnia znaczenie pierwszej pielgrzymki Jana Pawła II do kraju dla społeczeństwa polskiego. 	<ul style="list-style-type: none"> - poprawnie postępuje się terminami: <i>konklawe</i>, <i>kardynał</i>, <i>pontyfikat</i>; - wie, dlaczego Stefan Wyszyński nazywany jest Prymasem Tysiąclecia; - charakteryzuje krótką biografię Jana Pawła II.

	<i>konklawe, kardynał, prymas, pontyfikat.</i>					
6. „Solidarność” i jej bohaterowie	<ul style="list-style-type: none"> - życie codzienne w okresie PRL.; - działalność opozycyjna; - strajki robotnicze i powstanie NSZZ „Solidarność”; - bohaterowie „Solidarność”: <i>Lech Wałęsa</i> i <i>Anna Walentynowicz</i>; - wprowadzenie stanu wojennego i represje przeciwko opozycji; - przełom 1989 r. i upadek komunizmu; - znaczenie terminów: <i>strajk, związek zawodowy, solidarność, stan wojenny, Okrągły Stół.</i> 	<ul style="list-style-type: none"> - przy pomocy nauczyciela poprawnie postępuje się terminami: <i>demokracja, strajk, solidarność, związek zawodowy</i>; - wie, jak się nazywał pierwszy przywódca związku zawodowego „Solidarność” i późniejszy prezydent. 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, dlaczego w 1980 r. doszło do masowych strajków robotniczych; - opisuje okoliczności zawiązania związku zawodowego „Solidarność”. 	<ul style="list-style-type: none"> - zna wydarzenia związane z datami: sierpień 1980, 1989; - zna głównych bohaterów „Solidarność” - Lecha Wałęsę i Annę Walentynowicz. 	<ul style="list-style-type: none"> - poprawnie postępuje się terminami: <i>stan wojenny, Okrągły Stół</i>; - wymienia ograniczenia, z jakimi wiązało się wprowadzenie stanu wojennego; - wyjaśnia skutki rozmów Okrągłego Stołu. 	<ul style="list-style-type: none"> - wskazuje różnice polityczne między czasami komunizmu a wolną Polską.